

شیوی تایبەتی خوداوهند

۱ پیش جهژنی پەسخە، عیسا دەیزانى کاتى ھاتووه ئەم جىهانە بەجىپەھىلەت بۇ لای باوک، جا ئەوانەئى هى خۆى بۇون لە جىهاندا خۆشى وىستن، تاكو ئەپەرەتى خۆش وىستن. ۲ عیساش دەیزانى باوک ھەموو شتىكى خستۇتە ژىر دەستى، لە خوداوه ھاتووه و بۇ خوداش دەگەرەتەوه. (بۇحەنا ۱۳: ۱)

پلانىك بۇ كوشتنى عیسا

۱ جەژنی فەتیرە كە پىيى دەووترا پەسخە نزىك بۇوه. ۲ كاھينانى بالا و مالمه كان دەگەران چۈن عیسا بىكۈزۈن، چۈنكە لە گەل ترسان. ۳ شەيتان چووه ناو يەھوزاوه، كە پىيى دەووتلى ئەسخەرى يوتى، لە دوازدە كە بۇو. ۴ چوو و قىسى لە گەل كاھينانى بالا و فەرماندەكانى پەرسىتگا كرد، چۈن عیسا بەگرتن بىدات. ۵ دلخۆش بۇون و رېككەوتن بەھەزى زىۋى بىدەن. ۶ ئەۋىش رازى بۇو، دەگەرە بۇ ھەلەلەتكە تاكو عیسا بىدانە دەستىيان و خەلکىيان لە گەل نەيىت. (لۇقا ۲۲: ۶-۱)

ئامادە كەردنەكانى بۇ جەژنی پەسخە

۷ رۇزى فەتیرە هات، ئەھەزى پىيىست بۇو قوربانى پەسخەتىيەت. ۸ عیسا پەترۆس و يۆھەنای نارد و فەرمۇوى: (بېرۇن پەسخەمان بۇ ئامادە بىكەن بىخۇپىن.)

۹ لىيان پرسى: (دەتىۋى لە كۆئى ئامادە بىكەن؟) ۱۰ پىيى فەرمۇون: (كاتى دەچنە ناو شار، تۈوشى پىاۋىك دەبن گۈزەيەك ئاوى ھەلگەرتووه، دوايى بىكەن بۇ ئەھەزى دەچىتە ژۇورەھەزى. ۱۱ ئىنجا بە خاوهن مالە كە بلىن: "مامۆستا پىت دەلىت: كوا دىوهخانە كە تاكو لە گەل قوتابىيە كانم پەسخەتىيەت بىخۇم؟" ۱۲ ئەۋىش لە نەھۇمى سەرەھە ژۇورىيكتان پىشان دەدات، گۈزەيە و راھراوه، لەۋى ئامادە بىكەن.) ۱۳ جا رۇيىشتىن، ھەرەھە كە عیسا پىيى فەرمۇوبۇون بىنیيان و پەسخەيان ئامادە كرد. (لۇقا ۲۲: ۱۳-۷) ۱۴ كە ئىوارە دادەت، عیسا لە گەل دوازدە كە هات. (مەرقۇس ۱۴: ۱۷)

ئامۇزىگارى عیسا

عیسا پىيى قوتابىيەكانى دەشوات

۱۰ ژەمى ئىوارە بۇو، شەيتان خستبۇويە دلى يەھوزاي ئەسخەرى يوتى كورۇ شىمۇن، كەوا عیسا بە گرتن بىدات. ۱۱ لەسەر خوان ھەلسە، كەوايەكە داکەند و خاولىيەكى ھەلگەرت و لە ناوقەدى بەستا، ۱۲ ئىنجا ئاوى لە لە گەنەن كە دەستى بە شوشتنى پىيى قوتابىيە كان كەد و بەھە خاولىيە بە ناوقەدىيەو بەستبۇوى دەيسپەيەوە.

۱۳ كاتى گەيشتە سەر شىمۇن پەترۆس، شىمۇن پىيى ووت: (گەورەم تو پىيى من دەشۈتى؟)

۱۴ عیسا لە وەلامدا پىيى فەرمۇو: (ئىستا ئەمەدى دەيکەم تىيىنا گەيت، بەلام دواتر تىيى دەگەيت.)

۱۵ پەترۆس پىيى ووت: (ھەرگىز پىيم ناشۈتى.)

عیساش وەلامى دايەوە: (ئەگەر نەتشۇم، لە گەل من بەشت نابىت.)

۱۶ جا شىمۇن پەترۆس پىيى ووت: (گەورەم، تەنها پىيم نا، بەلکو دەست و سەرىشىم!)

۱۷ عیساش پىيى فەرمۇو: (ئەھەزى خۆى شوشتبىت تەنبا پىيىستى بە پىي شوشتن ھەيە، ھەمۇوی پاکە. ئىۋەش پاكن بەلام ھە مۇوتان نا.) ۱۸ چۈنكە دەيزانى كىي بە گرتنى دەدات، فەرمۇو: (ھەمۇوتان پاک نىن.)

۱۹ كە پىيانى شوشت، كەوايەكە ھەلگەرت و دانىشتەوە، پىيى فەرمۇون: (ئايا لەھەزى بۆم كەن تىيىگە يىشتن؟ ۲۰ ئىۋە بە "مامۆستا" و "گەورە" بانگم دەكەن و راست دەكەن، چۈنكە وام. ۲۱ جا كە من گەورە و مامۆستام و پىيم شوشتن، ئىۋەش لەسەرتانە پىيى يەكترى بشۇن. ۲۲ چۈنكە نمۇونەيە كەم پىي دان تاكو ئەھەزى من بۆم كەن ئىۋەش بىكەن. ۲۳ راستى راستىتەن پىي دەلىم: كۆپىلە لە گەورەكە گەورەتەن نېيە، نېردىراویش لەھەزى ناردوویەتى گەورەتەن نېيە. ۲۴ ئەگەر ئەمانەتان زانى، خۆزگە دەخوازى بە ئىۋە ئەگەر پەيرەوتان كەد.

۱۸ باسی ههمووتان ناکەم. ئەوانھى هەلمبىزاردۇون دەيانناسىم، بەلام تاكو نووسراوه كە بىتە دى: {ئەوهى نمەكم دەكەت، گۆزىنگى لى بەرزىرىدىمەوه.}

۱۹ لە ئىستاوه پېتان دەلىم پىش رۇودانى، تاكو كاتى رۇوى دا باوەر بىكەن كە من ئەوم. ۲۰ راستى راستيتان پى دەلىم: ئەوهى پىشوازى لەو بکات من دەينىرم، پىشوازى لە من دەكەت، ئەوهى پىشوازى لە من بکات، پىشوازى لەو دەكەت كە ناردوومى.).

ناباڭى يەھوزا

۲۱ كاتى عيسا ئەمانھى فەرمۇو، لە رۇحدا پەشۈكە و شايەتى دا: (راستى راستيتان پى دەلىم: يەكىكتان بە گىتنىم دەدات.)

۲۲ قوتايىيەكان سەيرى يەكتريان دەكەد و دلنىا نەبوون مەبەستى كىيە. ۳۳ يەكىك لە قوتايىيەكان كە عيسا خۆشى دەۋىست لە باوەشى دا پالى دابۇوه، ۴۴ شىمۇن پەتروس ئامازە بۇ كەد تاكو پرسىيار بکات مەبەستى لە كىيە.

۵۵ ئەويش شانى بەسەر سىنگى عىسادا دا و پىيىووت: (گەورەم، كىيە؟)

۶۶ عيسا وهلەمى دايەوه: (ئەوهىيە كە پاروو تېھەللىيەن و دەيدەمى). ئىنجا پارووه كە ئىلەيىنا و دايە يەھوزاي كورى شىمۇنى ئەسخەرىيەتى. ۷۷ پاش پارووه كە، شەيتان چووه ناوېوه.

عىساش پىيى فەرمۇو: (ئەوهى دەيکەيت خىرا بىكە). ۸۸ لەوانھى دانىشتىوون كەسيان تىنە كەيشتن بۇچى ئەمەي پى فەرمۇو،

۹۹ چونكە سندوقى پارەش لەلائى يەھوزا بۇو، ھەندىيەكان وايانزانى پىيى دەفرەرمۇوئى چىيان پىيىستە بۇ جەڙن بىكىرىت، يان شىيىك بدانە هەزاران. ۱۰۰ ئەويش كە پارووه كە وەرگەت يەكسەر دەرچوو. شەويش بۇو.

پاسپاردهى نۇرى

۱۱ كاتى چووه دەرەوه، عيسا فەرمۇو: (ئىستا كورى مرۆڤ شىكۈدار كرا و خوداش تىيىدا شىكۈدار كرا. ۱۲۲ جا ئەگەر خودا تىيىدا شىكۈدار كرا، خوداش كورە كە لە خۆى دا شىكۈدارى دەكەت، يەكسەر شىكۈدارى دەكەت.

۱۳۳ مندالەكان، ماوهىيە كى كورتە لەگەلتانىم. جا بەدۋامدا دەگەپىن، بەلام وەك بە جولە كە كانىم وەت، ئىستا بە ئىيەشى دەلىم: ناتوانى بىنە ئەو شوينەي من بۇي دەچم.

۱۴۴ پاسپاردهىيە كى نويتان دەدەمى: يەكتريان خۆش بۇوئى. وەك خۆشمەيىستەن، ئىيەش يەكتريان خۆش بۇوئى. ۱۵۵ بەمە هەمە دەزانىن كە قوتابى منن، ئەگەر خۆشەويىتىتان بۇ يەكترى هەبىت. (يۇحىنا ۱۳-۲۵)

عيسا: من پىكىغا و راستى و ژيانم

۱۱ دلەنگ مەبن. پشت بە خودا بېھەستن، پشت بە منىش بېھەستن. ۲۲ مالى باوکم ژۇورى زۆرى لىيە، ئەگىنا پىيم دەۋوتن. من دەرۇم تاكو شويىتان بۇ ئامادە بىكەم. ۳۳ جا كە رۇيىشىم و شوينەم بۇ ئامادە كەردن، دېمەو و دەتابەمە لائى خۆم، تاكو ئىيەش لەو شوينە بن كە من لىيى دەبم. ۴۴ ئىيەش پىكىغا ئەو شوينە دەزانىن كە بۇي دەچم.)

۵۵ تۆماش پىيىووت: (گەورەم، نازانىن بۇ كۆئى دەرۈيىت، چۈن پىكىاكە بىزانىن؟)

۶۶ عيساش پىيى فەرمۇو: (منم پىكىغا و راستى و ژيانم. كەس نايەته لائى باوکە كە بەھۆى منهوه نەبىت. ۷۷ ئەگەر مەنتان بىناسىبىوايە، باوکىشىستان دەناسى. لە ئىستاوه دەيىانسىن و بىنېيۇوتانە.)

۸۸ فيلىپۆس پىيىووت: (گەورەم، باوکە كەمان پىشان بده و بەسمانە.)

۹۹ عيساش پىيى فەرمۇو: (فيلىپۆس، ئایا ماوهىيە كى درېزە لەگەلتانىم و نەتتاسىيۇم؟ ئەوهى منى بىنېيە باوکە كە بىنېيە. ئىتر چۈن دەلىيى: "باوکە كەمان پىشان بده؟" ۱۰۱ ئایا باوەر ناكەى من لە باوکە كەدام و باوکە كەش لە من دايە؟ ئەو قسانەي پېتانى دەلىم لە خۆمەو نايلىم، بەلكو باوک كە لە من دا نىشتەجىيە، ئەو كارەكانى خۆى دەكەت. ۱۱۱ باوەرم پى بىكەن كە لە باوکە كەدام و باوکە كەش لە من دايە، ئەگەر نا بەھۆى كارەكان خۆيانەو باوەر بىكەن. ۱۲۱ راستى راستيتان پى دەلىم: ئەوهى باوەرم پى بەھىيەت، ئەو كارانە دەكەت كە من دەيىكەم، لەمانەش گەورەتى دەكەت، چونكە بۇ لائى باوکە كە دەچم. ۱۳۱ ھەرچىيەك بە ناوى منهوه داوا بىكەن دەيىكەم، تاكو باوک لە كورە كەدا شىكۈدار بىت. ۱۴۱ ئەگەر شىيىكتان بە ناوى من داوا كەرد، دەيىكەم.

بەلۇنىٰ هاتنىٰ رۆحى پېرۋاز

ئەگەر مەتن خۇشبووی راسپاردە كانىم دەپارىزىن.^{۱۶} مەنيش داوا لە باوک دەكەم يارمەتىدەرىكى دىكەتان بىاتى كە تاھەتايە لەگەلتان بىيىتەوه،^{۱۷} رۆحى راستى، كەوا جىهان ناتوانىت وەرى بىرىت، چونكە نايىنلىق و نايىنلىق. بەلام ئىيە دەيناسن، چونكە لەگەلتان دەمىنلىق و لە ئىيەدا دەبىت.^{۱۸} بە هەتىوي بەجىتان ناھىلىم، دىيمەوه لاتان.^{۱۹} پاش كەملىك ئىتر جىهان نامېنلىق، بەلام ئىيە دەمىنلىق. چونكە زىندووم و ئىيەش دەزىن.^{۲۰} لەو رۆزەدا دەزانى من لە باوكمدا، ئىيەش لە من دان، مەنيش لە ئىيەدام.^{۲۱} ئەوهى راسپاردە كانى منى لەلايە و دەپارىزىت، ئەوا منى خۇشەمەت. ئەوهى منى خۇشبووی، باوكم خۇشى دەمەت، مەنيش خۇشمەمەت و خۇمى بۇ دەردەخەم.)

يەھوزاش، ئەسخەريوتىيە كە نا، پىيىووت: (گەورەم، چى بۇوه تاكو بە نيازىت خۇت بۇ ئىيمە دەربىخەيت، بەلام بۇ جىهان نا؟)^{۲۲} عيسا وەلامى دايىوه: (ئەوهى منى خۇشبووی و شەكەم دەپارىزىت، باوکىشىم خۇشى دەمەت و دىيىنە لاي، لەلاي ئەوهىش مالىك سازدە كەين.^{۲۳} ئەوهى منىشى خۇشناوىت و شەكەن ناپارىزىت. ئەم و شەرى گۈيتان لىلى دەبىت ھى من نىيە، بەلكو ھى ئەو باوکىيە كە ناردۇومى.

ئەمانەم پى وتن كە هيىشتا لەلاتانم.^{۲۴} بەلام يارمەتىدەرە كە، رۆحى پېرۋاز، ئەوهى باوک بە ناوى من دەيىنلىق، ئەو هەممو شىيىكتان فيىرەدە كات و هەممو ئەو شستانەي پىلەم و توون بېرتان دەخاتەوه.

ئاشتى عيسا

ئاشتىتان بۇ بەجي دەھىلەم، ئاشتى خۆمتان دەدەمى. ئەوهى من دەتاندەمى وەك ئەوهى نىيە كە جىهان دەيدات. دلتەنگ مەبن و مەترىن. گۈيتان لىبۇو پىيم وتن: "دەرۈم و دىيمەوه لاتان." ئەگەر مەتن خۇشبووی، دلشاد دەبن كە دەچمە لاي باوکە كە، چونكە باوکە كە لە من پايه بەرزىرە.^{۲۵} ئەوهەتا پىش روودانى پىيم وتن، تاكو كاتى رۇوىدا باوھە بەھىن.^{۲۶} درىزە بە قىسى نادەم، چونكە سەرۆكى ئەم جىهانە و دىت و هېچ دەسەلەتىكى لەسەر من نىيە.^{۲۷} بەلام تاكو جىهان بىزانتى باوکەم خۇشى دەمەت و وەك باوک راپاسپاردە ئاوا دەكەم. (يۆخىنا ۱۴: ۳۱-۱)

رېبۇونەوه لە عيسا و قوتاپىيە كانى

ئەگەر جىهان رۇقى لىتان دەبىتەوه، ئەوهە بىزانىن پىش ئىيە رۇقى لە من بۇوه.^{۲۸} ئەگەر ھى جىهان بۇونايمە، جىهان ئەوانەي ھى خۆيەتى خۇشى دەۋىن. بەلام چونكە ھى جىهان نىن و من لە جىهان ھەلمىزاردۇون، بۆيە جىهان رۇقى لىتانا.^{۲۹} بە بېرتان بىتەوه چىم پى وتن: "كۆپىلە لە گەورە كەي گەورە تر نىيە." ئەگەر منيان چەوساندىتەوه، ئىيەش دەچەوسىنەوه. ئەگەر و شەرى منيان پاراستۇوه، ھى ئىيەش دەپارىزىن.^{۳۰} بەلام هەممو ئەمانەتان لە بەر ناوى من پى دەكەن، چونكە ئەوهى ناردۇومى ئەوان نايىناسن.^{۳۱} ئەگەر نەھاتبوومايمە و قىسىم بۇ نەكىرىدۇونايمە، گوناھيان نەدەبۇو، بەلام ئىستا بىانوويان نىيە بۇ گوناھە كەيان.

ئەوهى رۇقى لە من بىتەوه، رۇقى لە باوکىشىمە.^{۳۲} ئەگەر لەنیوانيان دا ئەو كارانەم نەكىرىدۇوايمە كە كەسى دىكە نەيىكە دەدەبۇو، گوناھيان نەدەبۇو. بەلام ئىستا بىننیيان و رۇقىان لە من و لە باوکەم بۇوه.^{۳۳} بەلام ئەمە بۇو تاكو ئەو و تەيە بىتە دى كە لە تەوراتە كەيان دا نووسراوه: {رېبىي ھۆ رۇقىان لىيەم بۇوه.}

جا كاتى يارمەتىدەرە كە دىت، ئەوهى لەلايەن باوکە كەو بۇتاني دەنلىرم، رۆحى راستى، كە لە باوکە كەو هەلەدقۇلىت، ئەو شايەتىم بۇ دەدات.^{۳۴} ئىيەش شايەتى دەدەن، چونكە لە سەرتاوه لەگەل من. (يۆخىنا ۱۵: ۲۷-۱۸)

كارى رۆحى پېرۋاز

ئەم شستانەم پى وتن، تاكو ساتىمە نەكەن.^{۳۵} لە كەنىشىتەكان دەردەكىرىن، بەلكو كاتى دىت ئەوهى دەتانكۈزۈت وادەزانلىق خزمەتى خودا دەكات. ئەمانەش دەكەن چونكە نە باوکە كەيان ناسىيە و نە من.^{۳۶} بەلام ئەمانەم پى وتن، تاكو ئەگەر كاتيان هات بېرتان بىكەوېتەوه كە من پىلەم و توون. لە سەرتادا ئەمانەم پى نەووتن، چونكە لەگەلتان بۇوم. (يۆخىنا ۱۶: ۴-۱)

ھېشىتا شتى زۆرم ھەيە پېتانى بلەم، بەلام ئىستا ناتوانى بەرگەي بىرىن.^{۳۷} بەلام كاتى ئەو هات، رۆحى راستى، ئەو بۇ راستى تەواو رېئىمايتان دەكات، چونكە لە خۆيەو نالىت، بەلكو ئەوهى گۈلى لى دەبىت دەيلەت و رادەگەيەنلىت چى روودە

داد. ^{۱۴} ئەو شکۆدارم دەکات، چونكە له ھى من وەردەگریت و پیتانى راھەگەيەنیت. ^{۱۵} ھەرجى باوک ھەيەتى ھى منه. بۇيە و تەم، رۆحەكە له ھى من وەردەگریت و پیتانى راھەگەيەنیت. ^{۱۶} پاش كەمیک ئىتە نامېيىن، پاش كەمیکىش دەمبىن.). (بۇحەنا ۱۶-۱۲)

شىّوى تايىيەتى خوداوهند

^{۱۷} كە نانيان دەخوارد، عيسا نانىكى ھەلگرت، سوپاسى خودايى كرد و لەتى كرد، دايىه قوتابىيەكان و فەرمۇسى: (وەرگرن، بخۇن، ئەمە لەشى منه).

^{۱۸} ئىنجا جامەكەى ھەلگرت و سوپاسى خودايى كرد، پىيىدان و فەرمۇسى: (ھەموو لىي بخۇنەوە، چونكە ئەمە خويىنى منه، خويىنى پەيمانەكەيە كە له پىنناوى زۆراندا بۇ گوناھ بەخشىن دەپڑىت. ئەمە بۇ يادەوەرەيم بىكەن. ^{۱۹} پیتان دەلىم: لەمەودوا ئىتە لەم بەرھەمەي مىيۇ ناخۆمەوە، تاكو ئەو رۆزەي لە شانشىنى باوكم بە نويىتى لەگەلتان دەيخۆمەوە.).

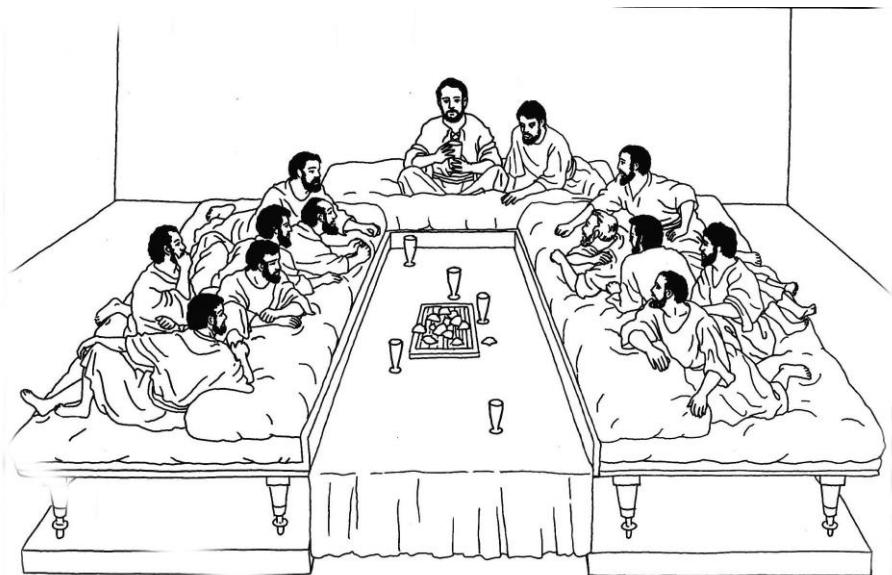
^{۲۰} ئىنجا گۈرائى رۆحىيان وەت و بۇ كىيۇ زەيتۈن دەرچۈن. (مەتا ۲۶: ۳۰-۲۶، لۇقا ۲۲: ۱۹، ھەروھا مەرقۇس ۱۴: ۲۶-۲۲)

فېرىكىدىنى نىزىدرا پۇلۇس بۇ كلىيىسى كۈرنىسۇس سەبارەت شىّوى خوداوهند

^{۲۱} بەم ئامۆژگارىيە ستايىستان ناکەم، چونكە كۆبۈونەوە كانتان زيانى له سوود زىاتەرە. ^{۲۲} چونكە يەكەم جار، كاتى وەك كلىيىسا كۆدەبنەوە دەبىستم دووبەرەكى لەنیوانتناندا ھەيە و تاكو راھىدەيە كىش باوهەر دەكەم. ^{۲۳} چونكە دەبىت دووبەرە كىتەن لەنیواندا ھەبىت، تاكو لەنیوانتناندا سەلمىندرەوانى خودا دەربكەون. ^{۲۴} بۇيە كاتى كۆدەبنەوە، بۇ خواردنى شىّوى خوداوهند نىيە. ^{۲۵} چونكە ھەرىيەكە زۇو شىّوى خۆى لە خواردندا دەبات، جا يەكىك بىرسى دەبىت، ئەۋى دىكە سەرخۇش دەبىت. ^{۲۶} ئایا مالئان نىيە تىايىدا بخۇن و بخۇنەوە؟ ياخود كلىيىسى خودا سووك دەكەن و ئەوانە شەرمەزار دەكەن كە نىيانە؟ چىتان پى بىلەم؟ ئایا لەسەر ئەمە ستايىستان بىكەم؟ بىڭومان نەخىر!

^{۲۷} چونكە ئەوهى بە ئىيەم دا لە خوداوهند وەرگرتۇوە: عيساى خوداوهند لەو شەوهى تىايىدا بە گرتەن درا، نانىكى ھەلگرت، سوپاسى خودايى كرد و لەتى كرد، فەرمۇسى: (ئەمە لەشى منه كە له پىنناوى ئىيەيە. ئەمە بىكەن بۇ يادەوەرەيم.). ^{۲۸} ھەروھا جامەكەش دواى نانخواردن، فەرمۇسى: (ئەم جامە پەيمانى نويىيە بە خويىنى من. ھەر جارىك دەيخۇنەوە، ئەمە بىكەن بۇ يادەوەرەيم.). ^{۲۹} جا ھەر كاتى لەم نانەتەن خوارد و لەم جامەتەن خواردەوە، ئەوا مەردىن خوداوهند راھەگەيىن، تاكو دىئتەوە. كەواتە ئەوهى بە شىّوازىكى ناشايىستە نانە كە بخوات يان جامەكەى خوداوهند بخواتەوە، ئەوا لە لەش و خويىنى خوداوهند تاوانبارە. ^{۳۰} بەلام با مرۇف خۆى بکۈلىتەوە، ئىنجا لە نانە كە بخوات و لە جامە كە بخواتەوە. ^{۳۱} چونكە ئەوهى بخوات و بخواتەوە و بى ئەوهى رېز لە لەشى مەسيح بىگرىت، ئەوا بۇ خۆى حۆكم دەخوات و دەخواتەوە. ^{۳۲} لەبەر ئەمەيە زۆر نەخۇش و لاوازتان تىدایە، ھەندىكىش نووستوون. ^{۳۳} بەلام ئەگەر خۆمان حۆكم بىداپووايە، ئەوا حۆكم نەدەراين. ^{۳۴} بەلام كە خوداوهند حۆكمىمان بىدات، ئەوا تەمبى دەكىيەن، تاكو لەگەل جىهاندا تاوانبار نەكىيەن.

^{۳۵} كەواتە خوشك و بىرایانم، كاتى بۇ خواردن كۆدەبنەوە، چاوهەرپىي يەكترى بىكەن. ^{۳۶} ئەگەر يەكىك بىرسى بۇو با لە مالەوە بخوات، نەوهەك بۇ حۆكمدان كۆبىنەوە. (كۈرنىسۇس ۱۱: ۱۷-۳۴)

شیوی تایبەتی خوداوهند ٢٠١٦

کۆمەلهی رینگای راستودروستى

New Testament Kurdish (Sorani), Standard Version, Biblica, 2011

rrd2011@yahoo.com

www.rdk.org